

Sygn. akt III S 186/15

POSTANOWIENIE

Dnia 27 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędziowie SO Magdalena Balion – Hajduk

SR (del.) Roman Troll (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2015 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi K. M.

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie ze skargi na czynności komornika sądowego złożonej przez K. M., a prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej pod sygn. akt I Co 732/15

postanawia:

oddalić skargę.

SSR (del.) Roman Troll SSO Tomasz Pawlik SSO Magdalena Balion – Hajduk

Sygn. akt III S 186/15

UZASADNIENIE

Skarżący K. M. złożył skargę na naruszenie praw strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki wnosząc:

- a) o stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej w sprawie o sygn. akt I Co 732/15 nastąpiła przewlekłość,
- b) o przyznanie na jego rzecz kwoty 20 000 zł.

W uzasadnieniu wskazał, że postępowanie w sprawie złożonej skargi o wznowienie postępowania toczy się opieszale, albowiem złożona skarga na czynności komornika w marcu 2015 roku nie została jeszcze rozpoznana.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej wniósł o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Postępowanie zostało wszczęte złożoną 13 marca 2015 roku przez K. M. skargą na czynności komornika, która wpłynęła do Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej 18 marca 2015 roku. Zarządzeniem z 19 marca 2015 roku wezwano skarżącego do uiszczenia opłaty od skargi w wysokości 100 zł i wskazania osoby wierzyciela - zarządzenie to doręczono 26 marca 2015 roku, a 30 marca 2015 roku wpłynął wniosek skarżącego o zwolnienie od kosztów postępowania. Dnia 7 kwietnia 2015 roku zarządzono przedstawić akta sędziemu referentowi celem rozpoznania tego wniosku, a 15 kwietnia 2015 roku zobowiązano skarżącego do złożenia w terminie siedmiu dni oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku,

dochodach i źródłach utrzymania pod rygorem zwrotu wniosku o zwolnienie od kosztów - wykonano to 21 kwietnia 2015 roku, a skarżący otrzymał to zobowiązanie 28 kwietnia 2015 roku i 5 maja 2015 roku złożył oświadczenie, z którego m. in. wynika, że przyznana mu 24 marca 2015 roku kwota w wysokości 5000 zł z tytułu stwierdzonej przewlekłości postępowania sądowego nie została wypłacona. Tego samego dnia skarżący złożył uzupełnienie skargi na czynności komornika.

Akta przedstawiono sędziemu 6 maja 2015 roku, a 28 maja 2015 roku zarządzono dochodzenie na podstawie art. 109 ustawy o kosztach sądowych w sprawach i zobowiązano skarżącego do nadesłania wydruków obrazujących uznanie i obciążenia jego rachunków bankowych, o których mowa w treści skargi na czynności komornika, a także zwrócono się do (...) o udzielenie informacji czy skarżący jest właścicielem jakichkolwiek pojazdów - wykonano to 2 czerwca 2015 roku.

Z (...) wezwano do usunięcia braków formalnych m.in. poprzez ponowne złożenie wniosku na obowiązującym formularzu, wskazanie podstawy prawnej oraz podania informacji umożliwiających wyszukanie danych. Skarżący 17 czerwca 2015 roku wniósł o cofnięcie zobowiązania do nadesłania wydruków z rachunków wskazując na swoje prawo do prywatności.

Akta przedstawiono do referatu innego sędziego 26 czerwca 2015 roku, a 10 lipca 2015 roku zarządzono dołączyć dowód doręczenia zobowiązania skarżącego z 28 maja 2015 roku, co wykonano 20 lipca 2015 roku, a 28 lipca 2015 roku oddalono wniosek skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych z uwagi na nieprzedstawienie wydruków obrazujących uznanie i obciążenia jego rachunków bankowych. Skarżący 6 sierpnia 2015 roku wniósł o zmianę tego postanowienia, złożył jednocześnie oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania oraz wskazał, że zmieniła się jego sytuacja, przyznano mu zasiłek okresowy z pomocy społecznej i świadczenie pieniężne na zakup żywności.

Postanowieniem z 13 sierpnia 2015 roku na podstawie art. 109 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zarządzono dochodzenie i zwrócono się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej o przesłanie całości dokumentacji będącej podstawą wydania decyzji o przyznaniu pomocy skarżącemu, a także zwrócono się do (...) o udzielenie informacji czy skarżący jest właścicielem jakichkolwiek pojazdów.

Skarżący 13 sierpnia 2015 roku złożył zażalenie na postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów.

Akta wpłynęły do Sądu Okręgowego w Gliwicach ze skargą na naruszenie praw strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki 21 sierpnia 2015 roku wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych. Po oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych postanowieniem z 27 sierpnia 2015 roku skarżący uiszczył opłatę 9 września 2015 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.) dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty (...), uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Przewlekłość postępowania to brak czynności zmierzających do rozstrzygnięcia, zachodzący dłużej niż jest to konieczne do rozważenia sprawy bądź zgromadzenia dowodów, chodzi zatem o to, by czynności zmierzające do wydania orzeczenia kończącego zabierały odpowiednią ilość czasu, czyli odbywały się bez zbędnej zwłoki (por. art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki). Zbędną zwłoką nie jest przy tym każdy upływ czasu, ale dopiero nadmierne odstępstwo od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności, dlatego

przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy. [Por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013 r. KSP 3/13, LEX nr 1318217, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013 r. sygn. akt II S 33/12, Lex 1246709; por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 listopada 2010 r. sygn. akt II S 28/10 - KZS 2010/11/50, LEX nr 783363]. Jednocześnie ocenie pod kątem przewlekłości podlegają zarzuty skarżącego odnoszące się do przebiegu całego postępowania od chwili jego wszczęcia do prawomocnego zakończenia (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2013 roku, sygn. akt III SPZP 1/13, opublik. w OSNP z 2013 roku, nr 23-24, poz. 292).

Oceniając, czy doszło do przewlekłości postępowania należy w pierwszej kolejności wziąć pod uwagę czas trwania całego postępowania, które w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy nie zostało jeszcze zakończone. Postępowanie od czasu jego wszczęcia do chwili złożenia skargi trwało ponad 4 miesiące, a kilkanaście dni przed złożeniem skargi rozpoznano wniosek skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych. Prowadzenie postępowania pod kątem ustalenia sytuacji osobistej i majątkowej skarżącego jest poprzedzone jego wnioskami w tym zakresie. Pierwszy z nich złożył 30 marca 2015 roku, a kolejny 6 sierpnia 2015 roku wspominając o zmianie okoliczności, a jednocześnie 13 sierpnia 2015 roku zaskarżył postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych z 28 lipca 2015 roku. Sąd Rejonowy w tym zakresie nie uzyskał żadnych informacji od skarżącego dotyczących jego rachunków bankowych, albowiem wydruków z tych rachunków skarżący nie przesłał. To wnioski skarżącego w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy sprawiły, że postępowanie nie wyszło jeszcze poza formalny etap związany z ustaleniem tego czy skarżący jest zobowiązany do uiszczenia opłaty od skargi na czynności komornika.

Skarżący w skardze i kolejnych pismach wylicza odstępstwa pomiędzy czynnościami wykonywanymi przez Sąd Rejonowy w każdym etapie wskazując na nadmierność odstępstwa od czasu zwykle koniecznego na dokonanie tych czynności. Jednak z treści jego pism wynika, że kwestionuje samą decyzję dotyczącą podjęcia przez sąd dochodzenia w sprawie ustalenia jego rzeczywistego stanu majątkowego. Biorąc pod uwagę całość biegu postępowania oraz to, że w okresie od chwili wszczęcia postępowania do złożenia skargi na przewlekłość Sąd Rejonowy dokonywał szeregu czynności związanych ze złożonymi przez skarżącego pismami nie można zasadnie twierdzić, że doszło do zbędnej zwłoki w rozpoznaniu sprawy. Trzeba bowiem podkreślić, że to, iż sprawa do chwili obecnej nie została zakończona merytorycznie jest ściśle związane z zachowaniem skarżącego, który składa kolejne wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych, a Sąd Rejonowy jest zobligowany je rozpoznać – dodatkowo pomimo kolejnego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych skarżący skorzystał z przysługujących mu praw i złożył zażalenie na postanowienie o odmowie zwolnienia od tych kosztów sądowych. Bez rozpoznania tego zażalenia sprawa nie może nabrać prawidłowego biegu, bo od tego zależy ustalenie czy złożona skarga na czynności komornika powinna być opłacona czy też skarżący powinien być zwolniony od kosztów sądowych w tym zakresie. To wszystko powoduje, że postępowanie w sprawie wydłuża się, natomiast trudno dopatrywać się w jego toku zwłoki Sądu Rejonowego stanowiącej rażące odstępstwo od czasu zwykle koniecznego do wykonania czynności. Nie jest więc tak jak stara się wykazywać skarżący, że w sprawie nastąpiła nieuzasadniona przerwa w dokonywaniu przez Sąd Rejonowy czynności.

Należy także zwrócić uwagę, że rozpoznając skargę na przewlekłość postępowania Sąd Okręgowy bada jedynie czy postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne do jego zakończenia, ocenia terminowość i prawidłowość czynności sądowych, ale nie ocenia prawidłowości rozstrzygnięć wydanych w sprawie w jakimkolwiek zakresie.

Należy także podkreślić, że strona ma prawo wynikające z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w R. dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr (...) oraz uzupełnionej Protokołem nr (...) (Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284 ze zm.) do rzetelnego przeprowadzenia procesu, z tym prawem jest związane także to, aby nie doszło do przewlekłości postępowania. Jeżeli jednak sprawa od dnia wpływu pisma ją wszczynającego do chwili wydania postanowienia rozpoznającego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych trwa 4 miesiące, a w toku postępowania zarządzono dochodzenie w sprawie ustalenia rzeczywistego stanu majątkowego skarżącego, zaś pierwszy wniosek o zwolnienie od kosztów został złożony pół miesiąca po wpływie skargi na czynności komornika, która dodatkowo na początku maja 2015 roku została uzupełniona przez skarżącego, a kolejny wniosek o zwolnienie od kosztów został złożony tuż po rozpoznaniu poprzedniego, a jeszcze przed złożeniem

zażalenia na postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów, to bezzasadnie strona zarzuca przewlekłość tego postępowania. W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie nie doszło do takiego naruszenia terminu do rozpoznania sprawy, które nosi cechy rażącego odstępstwa od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności biorąc pod uwagę składane przez skarżącego wnioski i konieczność ich rozpoznania oraz potrzebę dysponowania potwierdzeniami odbioru korespondencji przez skarżącego. Skarżący nie bierze pod uwagę, że wszelkie doręczenia do stron muszą być wykonane, a przed podjęciem decyzji muszą znajdować się w aktach zwrotne potwierdzenia odbioru wezwań kierowanych do stron, szczególnie wówczas, gdy strona nie współpracuje z sądem, albowiem konieczne jest ustalenie terminu, do którego miała możliwość wykonania czynności – brak zwrotnego potwierdzenia odbioru w tym zakresie musi powodować decyzję sądu o jego dołączeniu bądź sporządzeniu reklamacji. Trzeba także podkreślić, że celem, jaki przyświeca postępowaniu ze skargi nie jest samo stwierdzenie przewlekłości i ewentualne zasądzenie odpowiedniej sumy pieniężnej, ale wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego biegu - ma ona bowiem zapewnić szybką reakcję na trwającą zwłokę w czynnościach sądu. W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy nie stwierdził zwłoki w czynnościach Sądu Rejonowego.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, skargę jako niezasadną należało oddalić.

SSR (del.) Roman Troll SSO Tomasz Pawlik SSO Magdalena Balion – Hajduk